

دستورالعمل چک لیست بررسی وضعیت ایمنی و بهداشت محیط مدارس

این چک لیست به منظور بررسی وضعیت گرمایش و ایمنی مدارس کل کشور تدوین شده است. اشکال یا نقص و عدم رعایت نکات ایمنی در وسایل گرمایشی در کلاس های درس می تواند منجر به حوادث و خسارت های غیر قابل جبران و احیانا مرگ دانش آموزان شود.

سؤال اول – آیا سیستم گرمایشی مدرسه به صورت مستمر مورد بازدید و رفع نقص میشود؟

(۰ - هیچ وسیله گرمایشی وجود ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

چنانچه سیستم گرمایشی مدرسه بر اساس یک برنامه از قبل تعیین شده بصورت مستمر مورد بازدید قرار می گیرد. در این بازدید ها نواقص برطرف می شود به گونه ای که سیستم گرمایشی هیچ مشکلی ندارد عدد "۲" در ستون مربوط ثبت شود، در صورتی که بازدید ها به صورت مستمر انجام نمی شود یا هنوز وسایل گرمایشی دارای نواقص می باشد عدد "۱" در ستون مربوط ثبت می شود. اگر مدرسه فاقد وسایل گرمایشی از هر نوع باشد در ستون مربوطه عدد "۰" ثبت شود.

سؤال دوم – آیا وسایل گرمایشی به خصوص بخاری های مدرسه دارای آرم استاندارد بوده و گاز حاصل از سوخت

دستگاه های مولد حرارت به خارج کلاس هدایت شود و نکات ایمنی به طور کامل رعایت می گردد؟

(۰ - هیچ وسیله گرمایشی وجود ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

چنانچه مدرسه دارای وسایل گرمایشی متمرکز باشد قطعا مشکلات کمتری را ایجاد می کند، اگر نکات ایمنی در خصوص دارا بودن مدرسه از وسایل گرمایشی متمرکز رعایت شده باشد عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود. اگر مدرسه از بخاری های نفتی برای گرمایش استفاده می کند و بخاری ها دارای آرم استاندارد باشد و نحوه هدایت گاز حاصل از سوخت بخاری به خارج از کلاس باشد و نکات ایمنی به صورت کامل رعایت شده باشد عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود. اگر از بخاری های با سوخت چوب استفاده می شود و در خصوص این بخاری ها نیز نکات ایمنی رعایت می شود، عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود. چنانچه مدرسه هیچ گونه وسایل گرمایشی ندارد، عدد "۰" ثبت شود.

سؤال سوم – آیا وسایل اعلام و اطفاء حریق به ویژه کپسول آتش نشانی به تعداد کافی بر اساس حجم مدرسه و در مکان

مناسب (۱/۵ متر فاصله از سطح زمین) وجود داشته باشد؟

(۰ - هیچ وسیله ای وجود ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

منظور از وسایل اطفاء حریق به ویژه کپسول آتش نشانی به تعداد کافی در مدرسه اینستکه دسترسی به کپسول ها آسان باشد و کاملا قابل دسترس باشند و در مسیرهای خروج و راهرو ها در ارتفاع ۱۵۰-۱۲۰ سانتیمتری از کف بر روی دیوار نصب شده باشد. تعداد کپسول ها با توجه به وسعت مدرسه و تعداد دانش آموزان متفاوت است ولی در هر وضعیتی بایستی قابل دسترس باشند و در مکان های ذکر شده با ارتفاع مذکور نصب شده باشند. چنانچه این شرایط موجود باشند عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود. چنانچه مدرسه فاقد هر گونه وسیله اطفای حریق بخصوص کپسول اطفاء حریق باشد، عدد "۰" ثبت شود.

سؤال چهارم – آیا وسایل اطفاء حریق دارای تاریخ معتبر شارژ سالیانه می باشد؟

(۰ - هیچ وسیله ای وجود ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

اگر در مدرسه کپسول اطفاء حریق نباشد عدد "۰" ثبت شود و چنانچه کپسول آتش نشانی در مدرسه وجود دارد ولی از زمان تاریخ شارژ کپسول گذشته باشد عدد "۱" و اگر کپسول موجود است و در هنگام بازدید دارای تاریخ معتبر شارژی باشد عدد "۲" ثبت شود.

سؤال پنجم – آیا کارکنان مدرسه مهارت استفاده از وسایل اطفای حریق را دارند؟ (۱- خیر ۲- بلی)

چنانچه لیست تمامی کارکنان مدرسه که دوره های آموزشی در خصوص نحوه اطفاء حریق را گذرانده باشند موجود باشد و از چند نفر از کارکنان مدرسه سوال شود اگر مهارت کافی در این زمینه را دارا باشند عدد "۲" و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود.

سؤال ششم – آیا محل نگهداری سوخت مدرسه در خارج از ساختمان کلاس های مدرسه است؟ (۱- خیر ۲- بلی)

اگر برای نگهداری سوخت وسایل گرمایشی در مدرسه از قبیل نفت، چوب و ... محل خاصی در خارج از ساختمان کلاس ها در نظر گرفته شده باشد عدد "۲" ثبت شود. و در غیر اینصورت عدد "۱" ثبت شود.
لازم به ذکر است که سوخت وسایل گرمایشی که از لوله گاز شهری استفاده می شود عدد "۲" ثبت شود.

سؤال هفتم – آیا سیستم برق، کلید و پریزها و لامپ ها مورد بازرسی و تعمیر و نگهداری می شود و این موارد همگی سالم

هستند؟ (۱- خیر ۲- بلی)

اگر سیستم برق، کلید و پریزها و لامپ ها در کلیه محیط مدرسه (اعم از کلاس ها و یا اتاق کارکنان و خدمه) سالم هستند و هیچ نقصی نداشته باشند و فردی مسئول حفظ و نگهداری می باشد و یا از سوی مسئولین مدرسه در فاصله های زمانی معینی سیستم برق و مورد بازرسی قرار می گیرد. عدد "۲" در غیر این صورت عدد "۱" ثبت شود.

سؤال هشتم – آیا جعبه کمک های اولیه دارای تجهیزات کامل می باشد؟

(۰- هیچ جعبه کمک های اولیه وجود ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

جعبه کمک های اولیه بایستی دارای وسایل زیر باشد تا جعبه کمک های اولیه با تجهیزات کامل تلقی شود:

۱ - چسب زخم	۱۰ عدد
۲ - باند سه گوش یک متری	۴ عدد
۳ - گاز استریل چشمی	۲ عدد
۴ - گاز استریل	۶ عدد
۵ - بسته پانسمان آماده	۳ عدد
۶ - باند لوله ای کوچک	۳ حلقه
۷ - باند لوله ای بزرگ	۳ حلقه
۸ - نوار چسب ضد آب	۱ حلقه
۹ - باند کشی کوچک	۱ حلقه
۱۰ - باند کشی بزرگ	۱ حلقه
۱۱ - خمد عفونی کننده پوست (بتادین) متوسط	۱ عدد
۱۲ - دستکش معاینه	۲ جفت از هر سایز
۱۳ - محافظ دهان یا ماسک صورت	۱ عدد
۱۴ - کیسه پلاستیکی بزرگ	۲ عدد
۱۵ - آتل انعطاف پذیر	۱ عدد

۱ عدد	۱۶- پماد سوختگی
۱ عدد	۱۷- پماد گزش حشرات
۱ عدد	۱۸- پماد پیروکسیکام
۱ عدد	۱۹- ژل و یا محلول ضد عفونی کننده دستها
۱ عدد	۲۱- آئینه کوچک
۱ عدد	۲۲- ترمومتر
۱ عدد	۲۳- صابون
۱ عدد	۲۴- چراغ قوه
۱ عدد	۲۵- قیچی
۱ عدد	۲۶- آتل سخت اندام (۴ عدد)

اگر جعبه کمک های اولیه حاوی تمامی ۲۶ آئتم فوق بود کامل است در آن صورت عدد " ۲ " و در غیر این صورت عدد " ۱ " در چک لیست ثبت شود. اگر هیچ جعبه کمک های اولیه در مدرسه موجود نبود عدد " ۰ " در چک لیست ثبت شود.

سؤال نهم – آیا آموزش کمک های اولیه در مدرسه به مسئولین ارائه گردیده است؟ (۱- خیر ۲- بلی)

در هنگام بازدید از مدرسه از مسئولین مدرسه سؤال شود که در خصوص کمک های اولیه فردی به آنها آموزش داده است در صورتی که اظهار داشتند که در مورد نحوه استفاده از تجهیزات کمک های اولیه آموزش دیده اند کفایت می کند. اگر تمامی کارکنان مدرسه (به غیر از خدمتگزار) آموزش کمک های اولیه را گذرانده اند عدد " ۲ " در غیر این صورت عدد " ۱ " ثبت شود.

سؤال دهم – آیا آموزش کمک های اولیه در مدرسه به دانش آموزان ارائه گردیده است؟ (۱- خیر ۲- بلی)

چنانچه لیست تمامی دانش آموزان مدرسه که دوره های آموزشی در خصوص کمک های اولیه را گذرانده باشند موجود باشد و از چند نفر از دانش آموزان سؤال شود که در خصوص کمک های اولیه به آنها آموزش داده اند کفایت می کند. عدد " ۲ " ثبت می شود در غیر این صورت عدد " ۱ " ثبت شود.

سؤال یازدهم – آیا دستورالعمل ایمنی کار در آزمایشگاه حسب مورد تهیه و در محل مناسب نصب شده است؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

نحوه رعایت ایمنی برای آزمایشگاه ها متفاوت خواهد بود. لذا دستورالعمل مربوط به هر آزمایشگاه بایستی در مدرسه و هنرستان ها و ... موجود باشد و در محل مناسبی که قابل رویت برای تمامی کارکنان، دانش آموزان و هنر جویان است، نصب شده باشد. اگر دستورالعمل مرتبط موجود و در محل مناسب نصب شده باشد عدد " ۲ " و در غیر این صورت عدد " ۱ " در چک لیست ثبت شود.

سؤال دوازدهم – آیا اقدامات لازم جهت ایمن سازی محیط مدرسه نظیر جلوگیری از نصب آنتن های مخابرات و موبایل،

جلوگیری از نصب ایستگاه های تقلیل فشار گاز و پست های فشار قوی برق و امثالهم در داخل و نزدیکی مدرسه و پیشگیری

از سایر موارد غیر ایمن در نزدیکی و داخل مدرسه انجام گرفته است؟

(۱- خیر ۲- بلی)

در هنگام بازدید از مدارس دقت به فرماید که در محوطه مدرسه، در مجاورت کلاس ها، بر روی پشت بام مدرسه و به طور کلی در محدوده داخلی ساختمان مدرسه و در فاصله نزدیکی اطراف مدرسه در تمامی جهات آنتن های مخابرات و موبایل، ایستگاه ها تقلیل فشار گاز و پست های فشار قوی برق و امثالهم نصب نشده باشد. ویا مدیر / معاون و یا یکی از کارکنان مدرسه برای جلوگیری از نصب چنین وسایلی، اقداماتی را انجام داده باشند که منجر به عدم نصب این نوع وسایل شده باشد. در این صورت عدد "2" در چک لیست ثبت شود. در غیر این صورت عدد "1" در چک لیست ثبت شود.

سؤال سیزدهم – آیامکان های خطر آفرین مانند راه پله ها، طبقات فوقانی، پشت بام از نرده و حفاظ مناسب برخوردار است؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

چنانچه راه پله ها در صورتی که مدرسه شامل دو یا سه طبقه باشد و بچه ها امکان دسترسی به پشت بام را داشته باشند و هر مکانی که در مدرسه خطر آفرین و موجب سقوط دانش آموز می شود بایستی این مکان ها دارای نرده مناسب باشد. منظور از نرده مناسب اینستکه امکان رد شدن سر یا تنه دانش آموز از نرده وجود نداشته باشد. نرده ثابت و از جنس مقاوم (مانند فلز) باشد. چنانچه چنین مکان هایی در مدرسه وجود دارد و دارای نرده مناسب نیز است عدد "2" و در غیر این صورت عدد "1" در چک لیست ثبت شود. اگر ساختمان مدرسه به گونه ای است که هیچ یک از مکان های خطر آفرین مانند نرده و ... وجود ندارد و هیچ گونه خطری دانش آموزان را تهدید نمی کند عدد "0" ثبت شود.

سؤال چهاردهم – آیا حداقل دو راه فرار برای مواقع اضطراری در هر ساختمان وجود دارد و به راحتی دانش آموزان

به آن دسترسی دارند؟ (۰- هیچ راه فراری ندارد ۱- یک راه فرار دارد ۲- دو و بیشتر راه فرار دارد)

اگر ساختمان مدرسه یک طبقه، دو طبقه و یا سه طبقه باشد بایستی حتما بیش از یک در برای خروج در مدرسه وجود داشته باشد. در مورد مدارس که بیش از یک طبقه است نیز ضروری است که در طبقات دوم و سوم علاوه بر پله های ارتباطی معمولی بین طبقات یک پله اضطراری نیز در مدرسه وجود داشته باشد و دانش آموزان و کارکنان مدرسه به آن به راحتی دسترسی داشته باشد. اگر هیچ راه فراری در مدرسه وجود نداشته باشد عدد "0" و اگر یک راه فرار داشته باشد عدد "1" و اگر بیش از یک راه فرار داشته باشد عدد "2" در چک لیست ثبت شود.

سؤال پانزدهم – آیا آموزش های ایمنی و بهداشت و فرار در مواقع اضطراری به دانش آموزان و اولیای مدرسه داده

شده است؟ (۰- هیچکس آموزش ندیده ۱- آموزش دانش آموزان ۲- آموزش اولیای مدرسه ۳- آموزش هر دو گروه)

از کارکنان و دانش آموزان سؤال شود که در خصوص ایمنی، و فرار در مواقع اضطراری کلاس های آموزشی به صورت گروهی (کلاس اول و) و یا دسته جمعی برگزار شده است یا خیر در صورتی که دانش آموزان در این زمینه آموزش دیده باشند عدد "1" ثبت شود در صورتی که فقط اولیای مدرسه آموزش دیده باشند عدد "2" اگر هر دو گروه آموزش دیده باشند عدد "3" و اگر نه دانش آموزان و نه اولیای مدرسه آموزش ندیده باشند عدد "0" در چک لیست ثبت شود.

سؤال شانزدهم – آیا از وسایل و محیط ورزشی استاندارد و مناسب برای ساعات ورزش و تفریح دانش آموزان استفاده می

شود؟ (۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

در هنگام بازدید از مدرسه چنانچه فضای مناسب ورزشی در مدرسه وجود دارد در خصوص وسایل ورزشی مناسب و استاندارد نیز پرسش شود. منظور از وسایل ورزشی استاندارد، وسایلی است که از فروشگاه های ورزشی معتبر خریداری شده و در اختیار مدرسه

باشد. چنانچه از این وسایل ورزشی در زنگ تفریح و زنگ ورزش تمامی دانش آموزان می توانند استفاده کنند عدد " ۲ " در غیر اینصورت عدد " ۱ " و چنانچه مدرسه فاقد فضای مناسب و کافی برای زنگ ورزش و زنگ تفریح باشد عدد " ۰ " در چک لیست ثبت شود.

سؤال هفدهم – آیامحل بازی دانش آموزان عاری از هرگونه مانع و وسایل آسیب زا و برنده می باشد؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- خیر ۲- بلی)

اگر در مدرسه فضای بازی برای دانش آموزان وجود داشته باشد، لطفاً به دقت فضای موجود را بازرسی نموده و هر چیزی که بتواند تهدیدی برای دانش آموزان باشد را بررسی نمایید. به عنوان مثال تیرک دروازه فوتبال با تیرک بسکتبال، میز پینگ پنگ در حیاط مدرسه، تاب، الاکلنگ؛ سرسره و سایر وسایل بازی، نرده آهنی در محوطه حیاط مدرسه، لبه سنگی تیز پله / سکو و که در تماس شدید بتواند به سلامت دانش آموزان صدمه بزند بایستی به نحو مناسب ایمن سازی شده باشد. مثلاً در مورد تیرک دروازه فوتبال یا بسکتبال بایستی با پشم و عایق بدنه تیرک ها پوشانده شده باشد تا در اثر دویدن و یا تماس شدید موجب ضربه به سر یا سایر اعضای بدن، یا شکستگی و سایر صدمات به دانش آموزان نشود. یا در اطراف وسایل بازی مثل سرسره و یا تاب نرده چوبی نصب شده باشد. اگر موارد ایمنی رعایت شده باشد عدد " 2 " در غیر اینصورت عدد " ۱ " در چک لیست ثبت شود و اگر هیچ مکانی برای بازی دانش آموزان در مدرسه وجود نداشته باشد عدد " 0 " ثبت شود.

سؤال هیجدهم – آیا پایگاه تغذیه بهداشتی وجود دارد و مواد غذایی و نوشیدنی بهداشتی مجاز در پایگاه توزیع می شود؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- پایگاه و مواد غذایی هردو غیر بهداشتی ۲- پایگاه تغذیه سالم، مواد غذایی غیر بهداشتی ۳- پایگاه تغذیه نا سالم و مواد غذایی بهداشتی ۴- پایگاه تغذیه سالم و مواد غذایی بهداشتی)

سؤال نوزدهم – آیا دسترسی به آب آشامیدنی سالم وجود دارد و مدرسه دارای آب خوری بهداشتی است؟

(۰- هیچ مکانی ندارد ۱- دارد، مکان و آب هر دو غیر بهداشتی ۲- دارد مکان بهداشتی و آب غیر بهداشتی ۳- دارد مکان غیر بهداشتی و آب بهداشتی ۴- دارد مکان و آب هر دو بهداشتی)

سؤال بیستم – آیا سرویس بهداشتی (توالت و دستشویی) وجود دارد؟

(۰- هیچ مکانی وجود ندارد ۱- دارد توالت و دستشویی ها هر دو غیر بهداشتی ۲- دارد توالت بهداشتی، دستشویی غیر بهداشتی ۳- دارد توالت غیر بهداشتی، دستشویی بهداشتی ۴- دارد توالت و دستشویی هر دو بهداشتی)